

Groene daken verdienen een plek in de klimaatactieve stad! Hoe benutten we ze optimaal?

De belangstelling voor groene daken als groen-blaauwe oplossing in de Klimaatactieve stad groeit. Niet alleen omdat steeds duidelijker wordt wat ze wel en niet kunnen, maar vooral ook omdat de koppeling met andere domeinen, zoals gezondheid, energie en biodiversiteit steeds aantrekkelijker wordt. Welke kansen biedt dit voor het waterbeheer en hoe kunnen we die kansen benutten? Hierover gaat het jaarlijkse seminar over begroeide daken op 22 april 2015, dat STOWA organiseert in samenwerking met Waternetwerk (KNW).

De middag is bedoeld voor waterschappen, gemeenten, kennisinstellingen, gebruikers en productontwikkelaars en -leveranciers. Wat kunt u verwachten?

Nu de werking van het groene dak in de waterketen steeds duidelijker wordt, kijken we graag met u vooruit naar innovatieve toepassing in de Klimaatactieve stad. Daarbij is er uiteraard aandacht voor governance aspecten. U kunt kennismaken met visies van o.a. een waterschapsbestuurder, een wethouder en een gedeputeerde. Een middag waarin ook uw stem van grote waarde is.

Datum: 22 april 2015

Locatie: De Observant, Stadhuisplein 7 Amersfoort (10 min lopen van NS station of betaald parkeren in parkeergarage - uitrijkaarten à 8 euro verkrijgbaar bij de Observant)

12.00 Ontvangst met broodjeslunch

12.45 Welkom door twee "lenigdenkende" dagvoorzitters die de middag een dynamisch karakter zullen geven: de 'waterwegers' Jonas Heffels (Waterschap Aa en Maas) en Else Langbroek (Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden)

13.00 **Verbindingen centraal - groene daken, DPRA, KAS in de stedelijke omgeving**

Agnes van Zoelen (heemraad Hoogheemraadschap Schieland en de Krimpenerwaard) i.s.m. Bert Palsma (STOWA)

Wrap-up in sneltreinvaart sinds het van seminar 3 april 2014 in de Amersfoort, waar Guus Beugelink de voetafdruk van sedumdaken veel te groot vond. Stefan Kuks concludeerde dat er een **kloof is tussen mitigatie en adaptatie**, het devies van Bert Palsma was **doen, en blijf monitoren!** Waar in 2014 het aantal groene daken snel groeit en de green deal groene daken is gestart. Is 2015 het jaar waar groenblauwe gras/vegetatiedaken het winnen van de groene sedumdaken? En hoe zit het dan met betegelde tuinen en de wateropgave? Wat vinden de waterschappen eigenlijk?

13.15 Leeuwarden groene en duurzamer door groene daken

Isabelle Diks (wethouder gemeente Leeuwarden)

Wat is de visie van de gemeente Leeuwarden op de rol van groene daken in de klimaatactieve stad van de toekomst? Hoe is de gemeente daarin betrokken? Hoe gaat de gemeente om met subsidieaanvragen? Hoe zou het anders kunnen?

13.30 **De werking van het groene dak in de waterketen - hydrologische effecten nader beschouwd (I)**

Kees Broks (STOWA)

Kees Broks presenteert vers van de pers de STOWA-RIONED brochure "Kleur bekennen: van groene naar groenblauwe daken?" Hij demonstreert de hydrologische werking van een 'groendak' in de stad kan zijn aan de hand van onderzoek en gemodelleerde voorbeeldbuizen. Zo ontstaat een beeld op welke wijze begroeide daken meedoen in de wateropgave.

14.10 **De werking van het groene dak in de waterketen - hydrologische effecten nader beschouwd (II)**

Dries Schuwer (Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden)

Dries Schuwer zal namens het Hoogheemraadschap ingaan op het belang van het uitgevoerde onderzoek voor de waterschappen (modelsimulaties), kleur bekennen: van groene naar groenblauwe daken en aanbevelingen doen voor verder onderzoek.

14.30 **010-020-030-040 Hoe verdienen groene daken hun plek in de KAS**

Anne-Marie Bor (AMBOR Creatie, Green Deal Groene Daken)

De Green Deal gaat uit van de verschillende waarden (klimaat, biodiversiteit, gezondheid, esthetische waarde en kosten/baten) en koppelt deze aan stakeholders (voor wie is de waarde wat waard). Voor verschillende dakeigenaren in de stad worden nu cases in beeld gebracht en wordt gerekend aan (nieuwe) verdienmodellen. Wat is nodig voor een goede business case?

15.00 **Thee en koffie**

15.30 **1 hectare daknatuur - Hoe organiseer je dat?**

Sacha Stolp (Amsterdam Rooftop Solutions)

In Amsterdam is de ambitie om het komende jaar 1 ha daknatuur te realiseren. Sacha licht toe hoe ze dat gaan organiseren, hoe partijen afstemmen, hoe individuele en gezamenlijke belangen en ambities naar acties worden vertaald en welke filosofie daarbij wordt gevolgd.

16.00 **Doen wat werkt - aan de slag voor een nieuwe werkelijkheid [in twee groepen aan de slag]**

Dieter de Vroomen (Goedadviseren.nl) en Carleen Mesters (Stroom en Onderstroom/STOWA)

Groep A. Back-casting

In 2040 is er geen dakoppervlak meer onbegroeid. De Nederlandse stad is de groene long van het buitengebied geworden. Iedere stad heeft dakoppervlak dat afhankelijk van de situatie en de plek water kan bergen, zon kan invangen en biodiversiteit herbergt. Groenblauwe daken hebben een belangrijke rol in de waterketen. Wat is de rol van de waterschappen en gemeenten daarin geweest? Hebben de waterschappen bereikt wat ze in 2015 wilden bereiken? Hoe hebben de waterschappen de kansen benut die er op particulier terrein lagen?

Programma 22 april 2015

Groep B. Fore-casting

Drie jaar intensieve betrokkenheid van STOWA bij groendakonderzoek zit er op. Hoe zien de komende drie jaar er uit? Welke rol nemen de waterschap en gemeente in bij het stimuleren van gewenste productontwikkeling en monitoring bestaande daken, m.n. voor regulering van de dakafvoer, vanuit toekomstbeeld 2040?

16.55 **Aanbieden STOWA-RIONED publicatie “Kleur bekennen: van groene naar groenblauwe daken?”** *Bert Palsma (STOWA) aan waterschappen en gemeenten.*

17.00 **Oogst van de dag**

Jan Jacob van Dijk (gedeputeerde Provincie Gelderland)

Jan Jacob van Dijk (portefeuilles regiocontracten en stedenbeleid, natuur en landschap, land- en tuinbouw, recreatie en toerisme, economie (arbeidsmarktbeleid en vrijetijdseconomie), zorg en welzijn) reflecteert op wat hij heeft gezien en gehoord tijdens de plenaire en groepsessies. Hij zal dat doen vanuit de rol van de provincie en ingaan op de vraag wat er nu nodig is om de volgende stap te zetten.

17.15 Afsluiting en borrel